

ประมวลปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประวัติ
และความประพฤติของกรรมการในองค์การอิสระ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักกำกับและตรวจสอบ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คำนำ

ประมวลปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของกรรมการในองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นเอกสารที่ได้รวบรวมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รวมทั้ง องค์การที่มีกฎหมายกำหนดให้วุฒิสภำทำหน้าที่ในการเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ

ในกระบวนการพิจารณาเลือกให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบของวุฒิสภำ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วุฒิสภำตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อด้วย เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับในระยะเวลาประมาณ ๙ ปี ที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในทางการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสมควรจะได้มีการนำมาพิจารณาทบทวน และเนื่องจากการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น หากวุฒิสภำยังคงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระดังกล่าวแล้ว ข้อมูลจากการรวบรวมในเอกสารฉบับนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวบ้างตามสมควร

กลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้ง
สำนักกำกับและตรวจสอบ
เมษายน ๒๕๕๐

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
บทที่ ๑ กฎหมายและข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้อง	๔
บทที่ ๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติ และความประพฤติ	๘
บทที่ ๓ ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติ และความประพฤติ	๑๔
ภาคผนวก	
• สรุประยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๓๕ ที่ผ่านมา	๒๓
บรรณานุกรม	๓๒

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้มีการกำหนดหลักการซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่หลายเรื่อง นอกเหนือจากเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งถือเป็นจุดเด่นแล้ว ยังได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระขึ้นหลายองค์กรเพื่อทำหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ เป็นต้น โดยผู้ที่มาทำหน้าที่ในองค์กรอิสระดังกล่าวรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่เลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบบุคคลที่ผ่านกระบวนการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยก่อนที่วุฒิสภาก็จะทำหน้าที่เลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบบุคคลดังกล่าว รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วุฒิสภาดำเนินการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ

เอกสารฉบับนี้ได้รวบรวมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดไว้ รวมทั้ง องค์กรที่มีกฎหมายกำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่ในการเลือกหรือให้ความเห็นชอบซึ่งในทางปฏิบัติวุฒิสภาก็ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อด้วย ทั้งนี้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับ และภายใต้ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยสามารถจำแนกองค์กรดังกล่าวได้ ดังนี้

๑. องค์กรที่วุฒิสภามีอำนาจในการเลือกและให้คำแนะนำตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

- ๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- ๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๔) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๒๕๕ (๓) และ (๔)
- ๕) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๖) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๒. องค์กรที่วุฒิสภามีอำนาจในการให้ความเห็นชอบและให้คำแนะนำตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๓. องค์กรที่วุฒิสภามีอำนาจในการให้คำแนะนำตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

- ๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๔. องค์การที่วุฒิสภามีอำนาจในการเลือกตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

- ๑) กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๒) กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ

๕. องค์การที่วุฒิสภามีอำนาจในการให้ความเห็นชอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

- ๑) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
- ๒) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- ๓) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๖. องค์การที่วุฒิสภามีอำนาจในการเลือกตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

- ๑) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๒) กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)
- ๓) กรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

นอกจากนี้ ยังมีองค์การที่วุฒิสภามีอำนาจในการให้ความเห็นชอบตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)^๑ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น ซึ่งวุฒิสภามีได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ

การตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังกล่าว มาจากการเปลี่ยนแปลงที่มาของวุฒิสภาที่ให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จึงได้มีการเพิ่มอำนาจให้วุฒิสภำทำหน้าที่ในการเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งต่าง ๆ พร้อมทั้งได้กำหนดให้มีขั้นตอนในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ด้วยการกำหนดให้วุฒิสภำตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้วุฒิสภำตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภำเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ส่วนองค์การอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นนั้น ในทางปฏิบัติวุฒิสภำได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ ในการตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อเช่นกัน

^๑ วุฒิสภำเคยตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของพลตำรวจตรี ธีรพันธุ์ เปรมภูติ ก่อนที่จะให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

รายละเอียดของการดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๓๕ นั้น มิได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ไปกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และเป็นการกำหนดเฉพาะหลักการที่สำคัญ จึงทำให้ในการดำเนินงานของคณะกรรมการบางกรณี มีข้อพิจารณาว่าคณะกรรมการจะดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้การ ดำเนินการของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ มีความแตกต่างกันไปตามมติของคณะกรรมการ แต่ละคณะ แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีรูปแบบการดำเนินการที่คล้ายคลึงกันเสมือนหนึ่งว่าเป็นประเพณีปฏิบัติ ก็ตาม โดยเฉพาะประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป โดยใน เอกสารฉบับนี้ “รัฐธรรมนูญ” หมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ “ข้อบังคับ” หมายถึง “ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔”

บทที่ ๑

กฎหมายและข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด อันได้แก่ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นบทบาทอันสำคัญยิ่งที่เพิ่มขึ้นมาของวุฒิสภา จากเดิมที่เคยมีหน้าที่เพียงการกลั่นกรองกฎหมายเท่านั้น

โดยที่บทบัญญัติในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดว่า “ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๙ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๗๔ (๓) มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ (๓) มาตรา ๒๙๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒ ให้วุฒิสภาแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคล ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา”

จากบทบัญญัติดังกล่าววุฒิสภาได้กำหนดการดำเนินการของคณะกรรมการไว้ใน ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา โดยในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ หมวด ๕ ข้อ ๙๖ - ๑๐๕ กำหนดให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญมีจำนวนไม่เกิน ๑๑ คน และให้ตั้งจากสมาชิกที่ คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาเสนอชื่อ จำนวน ๓ คน จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือก จากรายชื่อสมาชิกที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเสนอจากกรรมการคณะนั้นๆ คณะละ ๑ คน ซึ่งคณะกรรมการนี้จะตั้งจากสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้นและจะมีเฉพาะในวุฒิสภา (แต่ที่ผ่านมาในบางกรณี วุฒิสภาอาจดใช้ข้อบังคับการประชุมเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี และตั้งคณะกรรมการจำนวน ๒๒ คน หรือ ๒๕ คน ตามแต่มติที่ประชุมวุฒิสภา) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคล ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้ง รวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานอันจำเป็น สำหรับตำแหน่งนั้นเป็นกรณีๆ ไป เมื่อทำหน้าที่เสร็จสิ้นก็จะสิ้นสภาพไป

ส่วนกรณีที่เป็นองค์กรที่มีได้กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ เช่น กรณีการเลือกกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) เป็นต้น วุฒิสภาจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญในการตั้ง คณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ดังกล่าว โดยมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๔๙ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น คณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็น คณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ ของสภาแล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและ ไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือ เรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่นั้นได้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรี ซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการ ตามวรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุ ยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำ หน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตาม หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรค การเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๙๑ ให้ประธานสภา ผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า”

สำหรับรายละเอียดของการดำเนินการของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ นั้น สามารถจำแนกได้ ดังนี้

องค์ประชุมของคณะกรรมการ

ข้อบังคับการประชุม ข้อ ๙๘ กำหนดว่า “การประชุมคณะกรรมการต้องมี กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ ประชุม”

ส่วนคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับ ข้อ ๘๑ กำหนด ว่าจะต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะ เป็นองค์ประชุม

จะเห็นได้ว่าองค์ประชุมของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ และคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๔๙ ข้อบังคับการประชุมได้กำหนดองค์ประชุมไว้แตกต่างกัน^๒

^๒ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๘๒ กำหนดองค์ประชุมคณะกรรมการไว้เท่ากัน คือ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

วิธีการประชุม

การประชุมของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ข้อบังคับ ข้อ ๑๐๐ กำหนดว่า “การประชุมคณะกรรมการให้กระทำการลับ โดยผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการ” ซึ่งจะแตกต่างจากคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ ซึ่งข้อบังคับ ข้อ ๘๔ มิได้กำหนดไว้โดยตรงให้เป็นการประชุมลับ ดังเช่นการประชุมของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕

อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ มีอำนาจในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งในการทำหน้าที่คณะกรรมการอาจเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ข้อ ๙๙ ว่า

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ให้ดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการอาจเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอันจำเป็นจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นได้ตามที่เห็นสมควร

ให้คณะกรรมการมีหนังสือเชิญบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาให้ข้อเท็จจริง หรือชี้แจงเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติที่ประสงค์จะทราบ หากปรากฏว่ามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นยังไม่เป็นที่ยุติ ให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีสิทธิชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรม”

นอกจากนี้ คณะกรรมการยังมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามแต่ที่จะมอบหมายได้ด้วย

การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ

การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ นั้น ได้มีการกำหนดไว้ว่าให้จัดทำเป็นรายงานลับตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง ที่กำหนดว่า “รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวให้จัดทำเป็นรายงานลับและให้ระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริง พยานหลักฐานอันจำเป็น พร้อมรายละเอียดเป็นรายบุคคล” ส่วนกรณีคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ นั้น มิได้มีการกำหนดไว้

เรื่องอื่น ๆ

ข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ กำหนดว่า “ให้นำความในหมวด ๔ ว่าด้วยกรรมการมาใช้บังคับกับการดำเนินการของคณะกรรมการโดยอนุโลม เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในหมวดนี้” ดังนั้น ในส่วนที่

ได้บัญญัติไว้จึงต้องนำข้อบังคับในเรื่องกรรมวิธีการดังกล่าวมาใช้บังคับโดยอนุโลม เช่น ข้อ ๘๒ นำมาใช้บังคับในการเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษกและตำแหน่งอื่น เป็นต้น

ส่วนระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการนั้น เนื่องจากไม่มีการกำหนดไว้ในทางปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับมติของที่ประชุมวุฒิสภาในวันที่ตั้งคณะกรรมการว่าจะกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการไว้หรือไม่ อย่างไร เช่น อาจกำหนดเวลาให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สภามีมติ และหากคณะกรรมการดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่วุฒิสภากำหนด ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาได้กำหนดให้คณะกรรมการอาจขอขยายเวลาได้ โดยในกรณีที่อยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญทั่วไปให้เสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและลงมติ แต่หากอยู่นอกสมัยประชุมหรืออยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้เป็นอำนาจของประธานวุฒิสภาที่จะอนุญาตให้ขยายเวลาได้ตามที่เห็นสมควร

* ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๙๗ วรรคสอง กำหนดว่า “การตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำให้เสร็จครบทุกรายภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการ เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้ว หากคณะกรรมการยังดำเนินการตรวจสอบรายใดไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าคณะกรรมการไม่มีความเห็นสำหรับรายนั้น”

บทที่ ๒

การดำเนินการของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ

การคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่รัฐธรรมนูญมอบอำนาจให้วุฒิสภาในการพิจารณาเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ มีกลไกสำคัญประการหนึ่งในการแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ เพื่อให้วุฒิสภาใช้ประกอบการพิจารณาเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ คือ กระบวนการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ โดยคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ทั้งนี้ การจะบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องผ่านการกลั่นกรองตรวจสอบประวัติและความประพฤติอย่างละเอียดรอบคอบจากคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญก่อน คณะกรรมการชุดดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญในการได้มาซึ่งผู้สมควรดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

การดำเนินการของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อจะเริ่มขึ้นหลังจากที่ประธานวุฒิสภาได้รับรายงานจากคณะกรรมการสรรหาในการเสนอชื่อบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญแล้ว โดยประธานวุฒิสภาจะนำเรื่องดังกล่าวบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นแล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณา หรือหากเป็นกรณีที่เป็นองค์กรที่มีได้กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ เช่น-กรณีการเลือกกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) การเลือกกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) เป็นต้น วุฒิสภาจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญในการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ดังได้กล่าวแล้ว

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติเป็นคณะกรรมการสามัญ คือ ต้องตั้งขึ้นจากผู้ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่เกิน ๑๑ คน แต่ในบางกรณีที่ประชุมวุฒิสภาได้มีมติให้ตั้งข้อบังคับการประชุมฯ เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีในการตั้งคณะกรรมการจำนวนมากกว่า ๑๑ คน เพื่อให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะได้มีตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ในคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งที่ผ่านมาเคยตั้งกรรมการจำนวน ๒๒ คน หรือ ๒๕ คน ทั้งนี้ การดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ รวมทั้ง คณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

การกำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินการ

ในการประชุมคณะกรรมการครั้งแรก ที่ประชุมจะมีมติเลือกกรรมการให้ดำรงตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการและโฆษก และตำแหน่งอื่นๆ ตามความจำเป็น โดยมี

ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ จากนั้น คณะกรรมการจะกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินการตรวจสอบ

ในแนวทางปฏิบัติคณะกรรมการจะดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ รวมทั้ง การตรวจสอบกระบวนการสรรหาด้วย ซึ่งคณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น ๒ คณะ เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบ หรือในบางกรณีคณะกรรมการอาจใช้การพิจารณาร่วมกันทั้งคณะโดยไม่ตั้งคณะอนุกรรมการก็ได้

สำหรับการตั้งคณะอนุกรรมการนี้ ข้อบังคับ ข้อ ๘๒ วรรคสี่ กำหนดว่า คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการมีจำนวนไม่เกินสิบคน

การดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ

๑. ในเบื้องต้นคณะกรรมการจะพิจารณาจากใบสมัครของผู้ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาได้แนบไว้ในรายงานของคณะกรรมการสรรหา จากนั้นคณะกรรมการจะจัดทำประวัติย่อ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากใบสมัครประกอบด้วย ชื่อ - สกุล วันเดือนปีเกิด อายุ ที่อยู่ วุฒิกการศึกษา ประวัติการทำงานที่ผ่านมา อาชีพปัจจุบัน เลขประจำตัวประชาชน และส่งข้อมูลเหล่านี้ไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้หน่วยงานนั้นๆ ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติการณ์ทั่วไปของผู้ได้รับการเสนอชื่อตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอยู่ เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองทะเบียนประวัติอาชญากร กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นต้น รวมทั้ง ตรวจสอบไปยังต้นสังกัดของผู้ได้รับการเสนอชื่อเกี่ยวกับประวัติในการรับราชการหรือการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

๒. คณะกรรมการจะมีหนังสือขอความร่วมมือไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เรื่องการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้ได้รับการเสนอชื่อไปยังประชาชนทั่วไปให้ได้รับทราบและส่งข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ได้รับการเสนอชื่อมายังคณะกรรมการ และหากบุคคลใดมีข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาหรืออาจมีข้อร้องเรียนต่อผู้ได้รับการเสนอชื่อคนใดก็สามารถส่งข้อมูลไปยังคณะกรรมการได้โดยตรง รวมทั้ง คณะกรรมการได้เปิดรับฟังความคิดเห็นทางตู้ ปณ. ๔๕ ปณฝ. รัฐสภา กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๕ ตลอดจนได้มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ไปยังคณะกรรมการด้วย

นอกจากนี้คณะกรรมการได้มีการเพิ่มช่องทางการรับแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบุคคลทั่วไปให้กว้างและสะดวกยิ่งขึ้น โดยการเปิดรับแจ้งข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของวุฒิสภา ที่ <http://www.senate.go.th/inspection.htm> อีกทางหนึ่งด้วย

๓. คณะกรรมการจะขอให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเปิดเผยข้อมูลที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการตรวจสอบและข้อมูลที่คณะกรรมการควรทราบเกี่ยวกับผู้ได้รับ

การเสนอชื่อ ทั้งนี้ เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างครอบคลุมให้มากที่สุด อาทิเช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ได้รับการเสนอชื่อ คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งประกอบด้วยบัญชีเงินฝากในธนาคารและสถาบันการเงิน การมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน รถยนต์ รวมทั้งการมีหุ้นหรือการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หลักฐานการยื่นเสียภาษีย้อนหลัง ๓ ปี (ของผู้ได้รับการเสนอชื่อและคู่สมรส) รวมทั้ง ใบรับรองผลการตรวจสุขภาพที่ออกให้โดยสถานพยาบาลของรัฐ (ของผู้ได้รับการเสนอชื่อ)

นอกจากนี้คณะกรรมการอาจบางคณะ เช่น คณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง กสช. หรือ กทช. ได้ขอให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแจ้งว่า ตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในหน้าที่ที่ตนเองจะเข้าไปปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร ด้วย

โดยในการดำเนินการทั้งหมดข้างต้นนี้ คณะกรรมการจะกำหนดระยะเวลาในการส่งข้อมูลและแจ้งข้อมูลกลับมา ซึ่งที่ผ่านมามีกำหนดระยะเวลาภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน

การเชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อมาร่วมประชุม

ภายหลังจากครบกำหนดเวลาในการรับฟังข้อมูลและข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อคนใดมีเรื่องร้องเรียนหรือถูกกล่าวหา หรือมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ข้อบังคับ ข้อ ๙๙ วรรคสอง ได้กำหนดให้คณะกรรมการมีหนังสือเชิญบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาให้ข้อเท็จจริง หรือชี้แจงเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติที่ประสงค์จะทราบ หากปรากฏว่ามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นยังไม่เป็นที่ยุติ ให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีสิทธิแจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรม

ดังนั้น ในบางกรณีคณะกรรมการอาจเชิญผู้ร้องเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเพื่อความละเอียดและรอบคอบยิ่งขึ้น จากนั้น คณะกรรมการจะเชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อมาเข้าร่วมประชุมเพื่อตอบข้อซักถามและให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงกับคณะกรรมการในเรื่องที่ผู้ได้รับการเสนอชื่อถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนนั้นๆ เพื่อความเป็นธรรม

การแสดงวิสัยทัศน์

คณะกรรมการจะเชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อมาแสดงวิสัยทัศน์เพื่อพิจารณาถึงบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ รวมทั้งมุมมอง ความพร้อมในการทำหน้าที่ในองค์กรอิสระนั้นว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด เหมาะสมกับตำแหน่งนั้นๆ หรือไม่ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งเพื่อประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา

โดยที่ผ่านมามี คณะกรรมการจะพิจารณาตั้งคำถามกลางประมาณ ๑ - ๒ คำถาม สำหรับให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแสดงวิสัยทัศน์เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ซึ่งในบางกรณี คณะกรรมการอาจไม่กำหนดคำถามแต่จะให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแสดงวิสัยทัศน์ที่อยู่ในกรอบหน้าที่ที่ตน

จะไปดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ คณะกรรมการจะกำหนดระยะเวลาในการแสดงวิสัยทัศน์ดังกล่าวประมาณไม่เกิน ๑๐ นาที หรือ ๑๕ นาที โดยไม่มีการซักถาม และคณะกรรมการจะเชิญสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สื่อมวลชน และผู้ที่สนใจเข้าร่วมรับฟัง รวมทั้ง อาจจัดให้มีการถ่ายทอดเสียง การแสดงวิสัยทัศน์ทางสถานีวิทยุของรัฐสภาอีกด้วย

นอกจากการแสดงวิสัยทัศน์โดยวิธีการตอบคำถามของคณะกรรมการที่กำหนดไว้แล้ว คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแสดงวิสัยทัศน์ด้วยวิธีอื่น ๆ ดังเช่นในการแสดงวิสัยทัศน์ของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง กสช. และ กทช. คณะกรรมการได้กำหนดให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะไปดำรงตำแหน่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ ไม่เกิน ๑ หน้ากระดาษ ในเวลาไม่เกิน ๓๐ นาที

สำหรับกรณีที่ผู้ได้รับการเสนอชื่อคนใดไม่สามารถเข้าร่วมการแสดงวิสัยทัศน์ดังกล่าวได้ คณะกรรมการจะไม่ถือว่าเป็นการตัดสิทธิผู้ได้รับการเสนอชื่อในการได้รับการพิจารณาแต่อย่างใด

อนึ่ง ในการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้ได้รับการเสนอชื่อนี้จะไม่ถือว่าเป็นการประชุมของ คณะกรรมการ เนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ขอบข่ายการประชุมกำหนดให้เป็นการประชุมลับ ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔๙ ก็ใช้แนวทางเดียวกัน คือ กำหนดให้การแสดงวิสัยทัศน์ไม่ใช่การประชุม

การตรวจสอบกระบวนการสรรหา

คณะกรรมการจะกำหนดกรอบและแนวทางในการตรวจสอบกระบวนการสรรหาบุคคล ในองค์กรอิสระ โดยที่ผ่านมาจะพิจารณากระบวนการสรรหา โดยแบ่งกรอบการดำเนินการออกเป็น ๒ กรอบ คือ

กรอบที่ ๑ พิจารณาตรวจสอบการดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการสรรหา เช่น ตรวจสอบการดำเนินการประชุมเพื่อเลือกกันเองของอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่ง การดำเนินการประชุมเพื่อเลือกกันเองของผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิก เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

กรอบที่ ๒ พิจารณาตรวจสอบกระบวนการสรรหาบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรง ตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหา

ในการพิจารณาดังกล่าวนี คณะกรรมการจะพิจารณาจากเอกสารรายงานการพิจารณา สรรหาของคณะกรรมการสรรหา และอาจเชิญกรรมการสรรหา อาทิเช่น เลขาธิการคณะกรรมการสรรหา หรือกรรมการสรรหาบางท่านมาเข้าร่วมประชุม เพื่อซักถามข้อมูลบางประการ รวมทั้งการเชิญเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ใน คณะกรรมการสรรหามาให้ข้อมูลด้วย และเมื่อพิจารณาตรวจสอบตั้งแต่ในชั้นการได้มาซึ่งกรรมการสรรหา และการดำเนินการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาจนถึงขั้นตอนการได้รายชื่อบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ แล้ว หากพบว่ามีข้อมูลใดหรือควรมีข้อสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าว คณะอนุกรรมการ

จะรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการพิจารณาและมีมติว่าเห็นควรนำเรื่องนั้น ๆ รายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาของวุฒิสภาต่อไป

คณะกรรมการยังได้มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ทางการเมืองของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่ออีกทางหนึ่ง โดยคณะกรรมการได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ทางการเมืองของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ และครอบคลุมไปถึงเครือญาติของผู้ได้รับการเสนอชื่อด้วย โดยให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง และนักการเมืองของผู้ได้รับการเสนอชื่อ บุคคลในครอบครัว และเครือญาติ รวมทั้ง ขอความร่วมมือไปยังประชาชนทั่วไป สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้สมัครเข้ารับการสรรหาที่ไม่ได้รับเลือกให้เป็นบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานของผู้ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งเคยรับราชการหรือทำงาน โดยติดประกาศในหน่วยงานนั้น เพื่อให้ข้าราชการในหน่วยงานร่วมกันตรวจสอบด้วย

การจัดการทำรายงานของคณะกรรมการ

ภายหลังจากที่คณะกรรมการได้ดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นสำหรับตำแหน่งนั้นเป็นกรณี ๆ ไปเสร็จแล้ว ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐๑ กำหนดว่ารายงานของคณะกรรมการให้จัดทำเป็นรายงานลับและให้ระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริงพยานหลักฐานอันจำเป็น พร้อมรายละเอียดเป็นรายบุคคลแล้วให้เสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา

ในทางปฏิบัติคณะกรรมการจะเสนอรายงานเป็น ๒ ส่วน^๔ คือ

ในส่วนที่ ๑ รายงานเปิดเผย ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป เช่น แนวทางการดำเนินการตรวจสอบกระบวนการสรรหา ประวัติโดยย่อของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ การแสดงวิสัยทัศน์ของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ เป็นต้น โดยรายงานดังกล่าวจะจัดส่งไปกับหนังสือนัดประชุมวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาของวุฒิสภาเป็นการล่วงหน้า

ในส่วนที่ ๒ รายงานลับ (ข้อมูลเชิงลึก) ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นข้อร้องเรียน ประเด็นซักถามของผู้ได้รับการเสนอชื่อ ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ร้องเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตลอดจนรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือร้องเรียน เอกสารที่ผู้ได้รับการเสนอชื่อนำมาชี้แจงเพื่อแก้ข้อร้องเรียน เป็นต้น

อนึ่ง การตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกที่ผ่านมาเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ได้รับการเสนอชื่อ ในบางครั้งอาจไม่มีความจำเป็น หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ตำแหน่งดังกล่าวไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์โดยตรง เช่น กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น และหากไม่ปรากฏว่ามีข้อร้องเรียนต่อผู้ได้รับการเสนอชื่อ ก็จะไม่มีความลับ ดังนั้น คณะกรรมการจะนำเสนอเฉพาะรายงานในส่วนที่เปิดเผยเท่านั้น^๕

^๔ การจัดทำรายงานเช่นนี้ไม่สอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาที่กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำรายงานลับ ซึ่งต่อมาในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้แยกการจัดทำเอกสารเป็น ๒ ส่วน คือ เอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อส่งให้สมาชิกได้พิจารณาเป็นการล่วงหน้าแทนรายงานเปิดเผยและรายงานของคณะกรรมการที่เป็นรายงานลับซึ่งเป็นรายละเอียดที่จะแจ้งให้สมาชิกในที่ประชุมสภา

^๕ การเสนอรายงานดังกล่าวไม่สอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาตามที่ได้กล่าวข้างต้น

หลังจากที่คณะกรรมการพิจารณารายงานเสร็จแล้วจะต้องเสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาเป็นเรื่องด่วน และให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดส่งเฉพาะระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกโดยไม่ต้องจัดส่งรายงานลับของคณะกรรมการไปด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐๒

ระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ

การดำเนินการของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ นั้น ไม่มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับการประชุม แต่ที่ประชุมวุฒิสภาอาจจะกำหนดระยะเวลาในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการได้ ซึ่งที่ผ่านมาก็ที่ประชุมวุฒิสภากำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หรือภายใน ๔๕ วัน หรือภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติมอบหมาย หากคณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการสามารถขอขยายเวลาการพิจารณาจากที่ประชุมวุฒิสภา หรือจากประธานวุฒิสภาหากเป็นกรณีที่ครบกำหนดในระหว่างปิดสมัยประชุม หรือในระหว่างที่อยู่ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ (สรุประยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ที่ผ่านมามีปรากฏตามภาคผนวก)

ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ

คณะกรรมการการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญถูกบัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การดำเนินการที่ผ่านมาของคณะกรรมการชุดดังกล่าวตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ จนถึง ปี ๒๕๔๙ ใช้หลักการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยราชการ โดยเฉพาะหน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านการข่าวเป็นหลัก และเนื่องจากวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการมิได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับการประชุม ดังนั้น การดำเนินการจึงมีลักษณะนำแนวปฏิบัติของคณะกรรมการชุดก่อน ๆ มาปรับใช้ โดยคณะกรรมการอาจมีการปรับปรุงบ้างในบางยุคสมัยเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เช่น เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาอุปสรรคทั้งจากบทบัญญัติของกฎหมาย และปัญหาในทางปฏิบัติของคณะกรรมการ ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

๑. ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคณะกรรมการการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อไว้ในมาตรา ๑๓๕ เพียงมาตราเดียวว่า ในการพิจารณาเลือกแต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดในองค์กรอิสระต่างๆ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นแล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป โดยการดำเนินการของคณะกรรมการให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แต่เพียงหลักการเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งเป็นการกำหนดหลักการกว้าง ๆ ต่างจากกรณีคณะกรรมการตามมาตรา ๑๘๙ ของรัฐธรรมนูญ อันถือเป็นบทหลักของเรื่องคณะกรรมการ ที่มีรายละเอียดมากกว่า โดยบัญญัติถึงเรื่องเอกสิทธิ์ และอำนาจในการเรียกเอกสาร หรือบุคคลไว้ในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่^๖ ของ

^๖ มาตรา ๑๘๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า

“คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาชู้้นได้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๗ และมาตรา ๑๘๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ด้วย”

มาตราเดียวกัน หรือกรณีคณะกรรมการร่วมกันก็ได้มีการบัญญัติเรื่องเอกสิทธิ์และอำนาจในการเรียกเอกสารหรือบุคคลนี้ไว้ในมาตรา ๑๗๕ วรรคสอง^๗

กรณีดังกล่าวหากพิจารณาว่า มาตรา ๑๘๙ บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๕ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๓ วุฒิสภา ย่อมถือเป็นคณะกรรมการตามมาตรา ๑๘๙ (ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญ) ดังนั้น คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ย่อมมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกเอกสารหรือเรียกบุคคลมาให้ข้อเท็จจริงได้ และสามารถนำบทบัญญัติเรื่องเอกสิทธิ์มาใช้บังคับได้ด้วย

อย่างไรก็ตาม โดยที่มิได้มีการกำหนดอำนาจและเอกสิทธิ์ของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ อย่างชัดเจนและโดยตรงไว้ในรัฐธรรมนูญเหมือนดังเช่นกรณีคณะกรรมการตามมาตรา ๑๘๙ และคณะกรรมการร่วมกันดังได้กล่าวแล้ว จึงก่อให้เกิดปัญหาในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเชิงลึกของหน่วยงานต่าง ๆ หากอำนาจของคณะกรรมการชุดนี้ไม่มีความชัดเจนแล้ว หน่วยงานเหล่านั้นย่อมไม่มีความมั่นใจในการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการเพราะในแต่ละหน่วยงานมีกฎหมายที่กำหนดว่า ห้ามมิให้มีการนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่แจ้งแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะมีอำนาจตามกฎหมาย ดังนั้น ความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะได้กล่าวต่อไป

๒. ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดแต่เพียงให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ โดยมีได้มีการระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าจะมีมากน้อยเพียงใด แต่กำหนดให้การดำเนินการของคณะกรรมการเป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวตามที่ข้อบังคับได้กำหนดขึ้นเป็นเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ การประชุมคณะกรรมการ การเสนอรายงานของคณะกรรมการ โดยปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

๒.๑ วุฒิสภามีอำนาจตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๘๙ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรที่ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

ตามมาตรา ๑๓๕ ได้กำหนดองค์กรที่วุฒิสภามีหน้าที่ในการเลือกให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ซึ่งจะต้องผ่านการตรวจสอบประวัติและความประพฤติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ไว้ดังนี้

^๗ มาตรา ๑๗๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า "คณะกรรมการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ และเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๗ และมาตรา ๑๘๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย"

- กรรมการการเลือกตั้ง
- ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ
- ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
- กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ
- กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และ
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) และกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้ง การตั้งคณะกรรมการการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการเสนอชื่อจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๒๕๕ (๑) และ (๒) ซึ่งมีได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ นั้น มีประเด็นต้องพิจารณาว่า วุฒิสภามีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการการตรวจสอบประวัติได้หรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติ วุฒิสภามีอำนาจตามมาตรา ๑๘๙ ของรัฐธรรมนูญในการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ดังกล่าว แทนคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕

กรณีดังกล่าว เคยมีประเด็นอภิปรายในที่ประชุมวุฒิสภาว่า วุฒิสภามีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติได้หรือไม่ โดยมีทั้งฝ่ายที่เห็นว่า วุฒิสภาไม่มีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ เนื่องจากการตั้งคณะกรรมการดังกล่าว จะกระทำได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ เท่านั้น ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การที่วุฒิสภามีอำนาจเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด จำเป็นที่จะต้องต้องมีข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติของบุคคลนั้นก่อน แม้มาตรา ๑๓๕ จะบัญญัติไว้โดยตรง แต่วุฒิสภาก็ย่อมอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปในการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ซึ่งในที่สุดวุฒิสภาได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๘๙ ในการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ หากกำหนดเรื่องดังกล่าวว่า ก่อนการพิจารณาเลือก ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบของวุฒิสภา วุฒิสภาก็จะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อก่อน ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของวุฒิสภาและเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน

๒.๒ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการเรียกเอกสารหรือบุคคล

เนื่องจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมิได้มีบัญญัติไว้โดยตรงว่า ในการตรวจสอบของคณะกรรมการนั้น คณะกรรมการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้มากน้อยเพียงใด โดยข้อบังคับการประชุมกำหนดไว้แต่เพียงว่า “คณะกรรมการอาจเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอันจำเป็นจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นได้ตามที่เห็นสมควร” เท่านั้น ซึ่งยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการให้อำนาจแก่คณะกรรมการโดยแท้จริงหรือไม่ เพราะแม้แต่บทบัญญัติตามมาตรา ๑๘๙ วรรคสองและวรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เองที่มีบทบัญญัติด้วยถ้อยคำในลักษณะเดียวกัน ก็ไม่มีการบัญญัติว่าหากบุคคลที่ถูกออกคำสั่งไม่ปฏิบัติตามผลจะเป็นประการใด

ปัญหาที่พบในการดำเนินการคือ หน่วยงานที่ได้รับการร้องขอข้อมูลจะมีกฎหมายเฉพาะหน่วยงานนั้น ว่าห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากการทำหน้าที่ เนื่องจากจะเป็นความผิดตามกฎหมายได้ เช่น กรณีกรมสรรพากรที่มีประมวลรัษฎากร^๑ กำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากหน้าที่ราชการ เป็นต้น ทั้งนี้ เคยปรากฏว่าหน่วยงานดังกล่าวได้ร้องขอมายังคณะกรรมการเพื่อขอให้อ้างถึงอำนาจที่กฎหมายให้ไว้มาให้ชัดเจน และเมื่อคณะกรรมการได้อ้างบทบัญญัติมาตรา ๑๘๙ ของรัฐธรรมนูญ ก็ปรากฏว่าหน่วยงานนั้นเห็นว่า คณะกรรมการมิได้อำนาจ (เหนือกว่า) ในการเรียกเอกสารจากหน่วยงานที่มีกฎหมายเฉพาะที่ห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูล

เหตุดังกล่าวน่าจะมาจากบทบัญญัติมาตรา ๑๘๙ ที่มีได้มีลักษณะบังคับเด็ดขาด โดยรัฐธรรมนูญเพียงแต่กำหนดว่า คณะกรรมการ “ย่อมมีอำนาจ” เท่านั้นแต่มิได้มีบทบังคับว่า หากมีการฝ่าฝืนจะต้องถูกดำเนินการอย่างไร ทำให้คณะกรรมการไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการเรียกข้อมูลที่มีความจำเป็นมาประกอบการพิจารณาตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ยังมีได้พิจารณาถึงว่า คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ เอง ก็มีได้มีบทบัญญัติเรื่องนี้โดยตรง ซึ่งกรณีที่หน่วยงานได้ปฏิเสธการส่งเอกสารให้คณะกรรมการนี้ได้เคยมีกรรมการพยายามเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองมาแล้ว^๒ โดยผ่านทางผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแต่เรื่องดังกล่าวมิได้เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองแต่อย่างใด

๒.๓ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการในการตรวจสอบทรัพย์สิน

ดังได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า การตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการนั้น ไม่มีการกำหนดแนวทางในการทำหน้าที่ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร ดังนั้น ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะกรรมการจึงใช้หลักการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะหน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านการข่าว และภายหลังจึงเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการให้

^๑ มาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากร บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานผู้ใดโดยหน้าที่ราชการตามลักษณะนี้ได้รับเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากร หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ห้ามมิให้นำออกแจ้งแก่ผู้ใดหรือยังให้ทราบกันโดยวิธีใด เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย”

^๒ กรณีสำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อมูลข้อเท็จจริง และเนื่องจากความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการแต่ละคณะจึงใช้วิธีการดำเนินการตามแนวทางที่คณะกรรมการชุดก่อน ๆ ดำเนินการมาเป็นหลักในการทำหน้าที่ โดยวิธีการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการ คือ การขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปยังสาธารณะเพื่อขอให้ประชาชนที่มีข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ได้รับการเสนอชื่อได้ส่งข้อมูลมายังคณะกรรมการ หรือที่เรียกว่าการเปิดรับข้อร้องเรียน และการขอให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อส่งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเอง คู่สมรส และบุตร ซึ่งจะมีแนวทางการดำเนินการที่แตกต่างกันไปในแต่ละคณะ เช่น คณะกรรมการบางคณะจะขอให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สินของบุตรทุกคน ทั้งที่บรรลุนิติภาวะและที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่บางคณะจะขอเฉพาะข้อมูลทรัพย์สินของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเท่านั้น คณะกรรมการบางคณะอาจขอข้อมูลทั้งทรัพย์สินและหนี้สิน แต่บางคณะจะขอข้อมูลเฉพาะทรัพย์สิน หรือบางคณะก็อาจจะไม่มีการขอข้อมูลในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น

การขอให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ก็เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการตรวจสอบว่า บุคคลดังกล่าวมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ หรือมีทรัพย์สินเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่หรือไม่ หากมีทรัพย์สินจำนวนมากสามารถชี้แจงที่มาของทรัพย์สินได้หรือไม่ และการขอข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินนี้เองที่เคยมีการท้วงติงจากผู้ได้รับการเสนอชื่อบางรายว่า คณะกรรมการไม่มีอำนาจในการตรวจสอบเรื่องเหล่านี้ หากแต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเมื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเหล่านั้นแล้ว ทั้งนี้ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่ผู้ได้รับการเสนอชื่อก็จำเป็นต้องดำเนินการตามที่ได้รับการร้องขอ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่ต้องการที่จะให้มีผลต่อการพิจารณาของวุฒิสภา นอกจากนี้ผู้ได้รับการเสนอชื่อบางรายยังปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลเรื่องทรัพย์สินและหนี้สินแก่คณะกรรมการอย่างชัดเจนโดยกล่าวไว้ในขณะที่ได้มีการแสดงวิสัยทัศน์ต่อคณะกรรมการว่า คณะกรรมการไม่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเรื่องนี้

เรื่องดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบรรทัดฐานในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการว่า เมื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อบางรายปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลดังกล่าว คณะกรรมการจะมีแนวทางการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ได้รับการเสนอชื่อแต่ละคน เพราะหากผู้ได้รับการเสนอชื่อคนใดคนหนึ่งไม่แสดงข้อมูลเรื่องทรัพย์สินตามที่คณะกรรมการร้องขอ โดยที่ไม่ปรากฏว่าผลจะเป็นประการใด ก็ย่อมจะทำให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อคนอื่นมีความรู้สึกว่าการแสดงหรือไม่แสดงข้อมูลย่อมไม่มีผลแตกต่างกัน

ดังนั้น จึงต้องมาพิจารณาบททวนว่า สมควรจะต้องมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ (ถ้าหากจะมีขึ้นในโอกาสต่อไป) หรือไม่ เพราะนอกจากอำนาจในส่วนนี้ จะไม่มีฐานอำนาจทางกฎหมายใด ๆ มารองรับแล้ว ยังขาดการกำหนดซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงไว้ในกรณีที่ข้อมูลดังกล่าวหลุดรอดไปสู่สาธารณะ ซึ่งทำให้เกิดการฟ้องร้องเป็นคดีระหว่างผู้ได้รับการเสนอชื่อและกรรมการที่รับผิดชอบมาแล้ว

๒.๔ อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติจะรวมถึงการตรวจสอบ กระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาด้วยหรือไม่

จากการดำเนินการที่ผ่านมาจะมีปัญหาที่มีการอภิปรายโต้แย้งกันในที่ประชุม วุฒิสภาประการหนึ่ง คือ อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการ จะรวมถึงการตรวจสอบกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาด้วยหรือไม่ หรือควรจำกัดไว้เพียง การตรวจสอบประวัติและความประพฤติเท่านั้น เพราะเหตุว่าการตรวจสอบกระบวนการสรรหาที่ผ่านมา มีกรณีที่ผลการตรวจสอบทำให้ต้องมีการสรรหาใหม่ และทำให้กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการในองค์กร อีกระยะยืดยาวนานออกไป เช่น กรณีการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ชุดที่ ๒ กรณีพลเอก ศิริรินทร์ ฐปกล้า การสรรหากรรมการ ป.ป.ช. กรณีคุณสมบัติอธิบดีหรือเทียบเท่า เป็นต้น

โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คณะกรรมการควรมีหน้าที่เฉพาะการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ ตามที่มาตรา ๑๓๕ กำหนดไว้เท่านั้น ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า หน้าที่ของคณะกรรมการ ไม่ควรจำกัดเฉพาะการตรวจสอบประวัติและความประพฤติ แต่ควรรวมถึงการตรวจสอบกระบวนการสรรหา ด้วยเพื่อให้ทราบว่า กระบวนการสรรหาเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใสหรือไม่

ประเด็นต่อมา คือ หากคณะกรรมการจะมีอำนาจตรวจสอบกระบวนการสรรหา ได้ ควรจะกระทำได้น้อยเพียงใด เพราะเหตุที่หากการตรวจสอบกระทำโดยไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน แน่นนอน ก็จะทำให้ดูประหนึ่งว่าองค์กรหนึ่งสามารถทำหน้าที่เข้าไปก้าวก่ายอีกองค์กรหนึ่ง จนทำให้เกิด ปัญหาความไม่วางใจกันระหว่างองค์กรได้ ซึ่งแม้ว่าการตรวจสอบถ่วงดุลในแต่ละฝ่ายจะเป็นเรื่องดีที่ควร จะต้องดำเนินการเพื่อมิให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งใช้อำนาจหน้าที่โดยปราศจากการตรวจสอบ แต่ก็ต้องอยู่บน พื้นฐานของขอบเขตอำนาจในแต่ละองค์กรที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เพื่อมิให้เกิดข้อโต้แย้งที่อาจมีขึ้น ต่อไปภายหน้า ฉะนั้น หากประสงค์จะให้คณะกรรมการสามารถทำหน้าที่เช่นนี้ได้ก็ควรจะต้องระบุ ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้มีความชัดเจน

๓. ประเด็นปัญหาข้อมูลที่เป็นความลับของคณะกรรมการ

ข้อบังคับ ได้กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการ (ตามมาตรา ๑๓๕) เป็นการประชุมลับ และการจัดทำรายงานของคณะกรรมการต้องจัดทำเป็นรายงานลับ โดยการดำเนินการ ต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ และระเบียบว่าด้วยการ รักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของ บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ การรักษาความลับที่บุคคลภายนอกแจ้งข้อมูลมายังคณะกรรมการเป็นเรื่อง สำคัญที่จะต้องดำเนินการโดยเคร่งครัด เพื่อให้บุคคลภายนอกมั่นใจในกระบวนการทำหน้าที่ของ คณะกรรมการว่าข้อมูลที่บุคคลภายนอกแจ้งมานั้นจะไม่ถูกนำมาเปิดเผย เพราะจะส่งผลให้ถูกฟ้องร้อง ในคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทได้ ดังนั้น มาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อรักษาความลับดังกล่าวจะต้องมีความ รัดกุม และในขณะเดียวกันก็ต้องไม่มีความยุ่งยากในทางปฏิบัติจนเกินสมควรเนื่องจากการตรวจสอบ ประวัติฯ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว เพื่อมิให้มีการประวิงเวลาในกระบวนการได้มา

ซึ่งกรรมการในองค์กรอิสระเพราะในขั้นตอนของการสรรหาเองก็ได้มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจนไว้แล้ว

๔. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ

ปัญหาที่สืบเนื่องจากการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คือ ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ จากข้อมูลที่ผ่านมาในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการมีการใช้ระยะเวลาการดำเนินการไว้น้อยที่สุดจำนวน ๗ วัน (กรณีการเลือกกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่สอง) และระยะเวลายาวที่สุด คือ จำนวน ๒๓๕ วัน (กรณีการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก) นอกจากนี้ก็เป็นระยะเวลาที่มากบ้างน้อยบ้างตามแต่ข้อเท็จจริงในการตรวจสอบแต่ละครั้งว่าจะมีเหตุปัจจัยใดที่จะส่งผลให้กระบวนการทำงานของคณะกรรมการล่าช้าไปบ้างหรือไม่ แสดงว่าการดำเนินการของคณะกรรมการที่ผ่านมายังขาดบรรทัดฐานในการดำเนินการอยู่พอสมควร ทำให้แต่ละคณะมีวิธีการตรวจสอบที่ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และระยะเวลาที่ใช้ก็มีความแตกต่างกันมาก ซึ่งระยะเวลาที่คณะกรรมการแต่ละคณะได้ใช้ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤตินี้ได้หมายความว่า ผู้ที่ผ่านการตรวจสอบด้วยระยะเวลาที่มากกว่าจะเป็นผู้มีความเหมาะสมมากกว่าผู้ที่ถูกตรวจสอบโดยใช้ระยะเวลาที่น้อยกว่า ตรงกันข้ามการใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบที่มากไปจะทำให้เกิดภาระแก่ผู้ได้รับการเสนอชื่อที่อาจจะไม่สามารถไปประกอบภารกิจอื่นได้โดยสะดวก

ปัญหาดังกล่าวควรพิจารณาประกอบไปกับการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดระยะเวลาในการได้มาซึ่งกรรมการในองค์กรอิสระไว้ เช่น กรณีการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๔๓ ได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการสรรหากรรมการการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง หรือ กรณีการสรรหาและเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖๑ วรรคสอง ว่าต้องดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง เป็นต้น ซึ่งกำหนดเวลาดังกล่าวมีความหมายรวมทั้งระยะเวลาในการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา และระยะเวลาในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการ ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมาจะเห็นว่าส่วนใหญ่แล้วจะไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ เพราะหากนับรวมระยะเวลาที่ใช้ในการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา และระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤตินั้น กำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้นั้นแทบเป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ

ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาในการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาและระยะเวลาของคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติไว้ให้แยกจากกัน และกำหนดให้ชัดเจน น่าจะทำให้กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการในองค์กรอิสระสามารถดำเนินการได้อย่างมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

๕. ปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๕ วรรคสอง บัญญัติให้อำนาจวุฒิสภากำหนดวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ไว้ในข้อบังคับโดยกำหนดไว้ในข้อบังคับ หมวด ๕ ข้อ ๙๖ ถึงข้อ ๑๐๕ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการที่สำคัญๆ กล่าวคือ องค์ประกอบคณะกรรมการ การดำเนินการประชุม อำนาจในการออกคำสั่งเรียกเอกสารหรือเชิญบุคคลมาให้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา การจัดทำรายงานเสนอวุฒิสภา ส่วนกรณีอื่นๆ ข้อบังคับกำหนดให้ความในหมวด ๔ ว่าด้วยกรรมการมาบังคับใช้กับการดำเนินการของคณะกรรมการโดยอนุโลม อาทิเช่น การเลือกตั้งตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษกและตำแหน่งอื่นตามความจำเป็น การแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะจากบัญชีรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามบัญชีรายชื่อที่เลขาธิการจัดทำเสนอ อำนาจในการตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น แต่การดำเนินการของคณะกรรมการที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาอุปสรรค ในเรื่องการจัดทำรายงานลับตามข้อบังคับการประชุมบางประการ

โดยที่ข้อบังคับ กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่เสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานต่อวุฒิสภา และให้จัดทำรายงานดังกล่าวเป็นรายงานลับ และให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดส่งเฉพาะระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกโดยไม่ต้องจัดส่งรายงานลับของคณะกรรมการดังกล่าวไปด้วย รวมทั้ง ได้กำหนดให้คณะกรรมการนำเสนอรายงานของคณะกรรมการในที่ประชุมวุฒิสภา แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะกรรมการได้จัดทำรายงานเป็น ๒ ส่วน คือส่วนที่เป็นรายงานเปิดเผย และส่วนที่เป็นรายงานลับ

การจัดทำรายงานในลักษณะดังกล่าวอาจมีปัญหาว่าไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม กล่าวคือ ข้อบังคับการประชุมกำหนดให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเป็นรายงานลับ แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการได้จัดทำทั้งรายงานลับและรายงานเปิดเผย แต่เนื่องจากประเด็นดังกล่าวยังไม่เคยมีสมาชิกหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นอภิปราย ปัญหาโต้แย้งในเรื่องนี้จึงยังไม่เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันการจัดทำแต่เฉพาะรายงานลับเพียงฉบับเดียวก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่สมาชิก เนื่องจากหากคณะกรรมการไม่จัดทำรายงานเปิดเผย สมาชิกจะไม่สามารถพิจารณาเอกสารรายงานของคณะกรรมการเป็นการล่วงหน้าได้ เพราะข้อบังคับกำหนดให้ส่งสำเนารายงานลับให้สมาชิกในห้องประชุมสภา

ในทางปฏิบัติรายงานของคณะกรรมการจะมีรายละเอียดค่อนข้างมาก เช่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของผู้ได้รับการเสนอชื่อ คู่สมรส และบุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นต้น และหากปรากฏว่ามีข้อร้องเรียนต่อผู้ได้รับการเสนอชื่อคนใด คณะกรรมการจะเชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อรวมทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง ซึ่งโดยปกติผู้ได้รับการเสนอชื่อที่ถูกร้องเรียนก็จะมีเอกสารชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาจำนวนมาก จึงทำให้สมาชิกที่มีมติเป็นกรรมการต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาค่อนข้างมากในการทำความเข้าใจ แต่ด้วยเหตุที่ข้อบังคับกำหนดให้คณะกรรมการนำเสนอรายงานลับในที่ประชุมวุฒิสภา ทำให้สมาชิกไม่มีเวลาหรือมีเวลาในการพิจารณาเอกสารค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้ได้รับการเสนอชื่อในการพิจารณาครั้งนั้นจำนวนมาก ก็ยิ่งจะทำให้สมาชิกไม่สามารถพิจารณาข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและรอบคอบ ที่ผ่านมาจึงปรากฏว่ามีสมาชิกอภิปราย

ในที่ประชุมว่า ไม่มีเวลาในการพิจารณาเอกสารของคณะกรรมการ ทำให้การพิจารณาข้อมูลของสมาชิก
ที่คณะกรรมการจัดทำขึ้นจะไม่มี การพิจารณาอย่างจริงจังและละเอียดรอบคอบ

ดังนั้น หากสามารถกำหนดให้มีการส่งเอกสารในบางส่วนที่ไม่เป็นความลับไป
ให้สมาชิกเป็นการล่วงหน้าได้ เช่น กระบวนการทำงานของคณะกรรมการ วิสัยทัศน์ของผู้ได้รับการ
เสนอชื่อ เป็นต้น ก็จะทำให้สมาชิกได้มีข้อมูลประกอบการพิจารณาได้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการ
ของคณะกรรมการถูกต้องและสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมสภา ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า ส่วนใด
ให้เสนอเป็นเอกสารเปิดเผย และส่วนใดให้เสนอเป็นเอกสารลับ

ภาคผนวก

สรุประยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการการตามมาตรา ๑๓๕ ที่ผ่านมา

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๑ ชุดแรก ๑. นายธีรศักดิ์ กรรณสูต ๒. นายโคทม อารียา ๓. นายยวรัตน์ กมลเวช ๔. นายวิสุทธิ์ โพธิแท่น ๕. นายสวัสดิ์ โชติพานิช	๑๒ วัน (๒๔ ตุลาคม - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐)	๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๒ แทนนายวิสุทธิ์ โพธิแท่น - นายจิระ บุญพจนสุนทร	๗ วัน (๓ - ๙ มีนาคม ๒๕๔๓)	๑๗ มีนาคม ๒๕๔๓
ครั้งที่ ๓ ชุดที่สอง (แทนชุดแรกที่ครบวาระ) ๑. พลเอก ศิริรินทร์ ฐูปกล้า ๒. นายจรัล บุรณพันธ์ศรี ๓. นายปริญญา นาคฉัตริย์ ๔. พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ ๕. นายวีระชัย แนวบุญเนียร	๙๒ วัน (๒๙ มิถุนายน - ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔)	๔ ตุลาคม ๒๕๔๔
ครั้งที่ ๔ แทนพลเอก ศิริรินทร์ ฐูปกล้า - พลเอก จารุภัทร เรืองสุวรรณ (กำหนดระยะเวลา ๔๕ วัน)	๓๕ วัน (๙ สิงหาคม - ๑๖ กันยายน ๒๕๔๕)	๒๖ กันยายน ๒๕๔๕
ครั้งที่ ๕ แทนชุดที่สอง ๑. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท ๓. นายสมชัย จึงประเสริฐ ๔. นายสุเมธ อุปนิสากร ๕. นางสดศรี สัตยธรรม (ภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ)	๑๘ วัน (๑๕ สิงหาคม - ๑ กันยายน ๒๕๔๕)	๘ กันยายน ๒๕๔๕

๒. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
<p>ครั้งที่ ๑ ชุดแรก</p> <p>๑. นายโอภาส อรุณินท์ ๒. พันโท กมล ประจวบเหมาะ ๓. นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม ๔. นายณัฐ ศรีวิหค ๕. นายประสิทธิ์ ดำรงชัย ๖. คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ ออยุธยา ๗. นางฤดี จิวลักษณ์ ๘. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม ๙. พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์</p>	<p>๒๓๕ วัน (๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒)</p>	๒๖ มีนาคม ๒๕๔๒
<p>ครั้งที่ ๒ แทน คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ ออยุธยา - นายพินิต อารยะศิริ</p>	<p>๗๒ วัน (๒๘ พฤษภาคม - ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔)</p>	๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๔
<p>ครั้งที่ ๓ แทน พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ - พลตำรวจโท วิเชียรโชติ สุกโชติรัตน์</p>	<p>๑๓๖ วัน (๒๐ พฤษภาคม - ๒ ตุลาคม ๒๕๔๖)</p>	๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖
<p>ครั้งที่ ๔ แทนกรรมการ ป.ป.ช. ๗ คน</p> <p>๑. พลตำรวจเอก วุฒิชัย ศรีรัตนวุฒิ ๒. นายวิสุทธิ์ โพธิแท่น ๓. นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ ๔. นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ ๕. นายยงยุทธ กปิลกาญจน์ ๖. นายชิตชัย พานิชพัฒน์ ๗. นายเชาว์ อรรถมานะ</p>	<p>๗๙ วัน (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ - ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗)</p>	๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
<p>ครั้งที่ ๕ แทนกรรมการ ป.ป.ช. ๙ คน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นายสุรพล เอกโยคยะ ๒. พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวนนัต ๓. นายไสว จันทะศรี ๔. นายศิวะ แสงมณี ๕. นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ ๖. พลตำรวจเอก ดร.ณ โสติพิพันธุ์ ๗. พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ ๘. นายสมโภชน์ กาญจนภรณ์ ๙. นางเน่งน้อย ณ ระนอง <p>(กำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ และขอขยายเวลา การพิจารณาออกไปอีก ๓๐ วัน)</p>	<p>๕๘ วัน (๒๙ สิงหาคม - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘)</p>	<p>๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘</p>

หมายเหตุ ที่ประชุมวุฒิสภามีมติให้มีการสรรหาใหม่ โดยมีผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการสรรหาจำนวน ๑๘ คน ซึ่งประกอบด้วย

๑. นายไสว จันทะศรี ๓. นายภักดี โพธิศิริ ๕. นายกุลพัชร อธิธิธรรมวินิจ ๗. นางสาวจา ศตะนาวิน ๙. นายศิวะ แสงมณี ๑๑. ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว ๑๓. พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ ๑๕. รองศาสตราจารย์ดิลก บุญเรืองรอด ๑๗. นายบุญปลุก ชายเกตุ	๒. นายวิมุตติ บัวจันทร์ ๔. พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวนนัต ๖. นายประสาธ พงษ์ศิวาภัย ๘. พลเอก ชูชาติ สุขสงวน ๑๐. นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ ๑๒. นางอารีรัตน์ วัฒนสิน ๑๔. นายสันติ บางอ้อ ๑๖. นายวิชัย วิวิตเสวี ๑๘. นายอัษฎา ชัยนาม

โดยกำหนดเวลาให้คณะกรรมการพิจารณาการปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ และคณะกรรมการขอขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๑๕ วัน รวมระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ ๔๓ วัน (๒๖ มิถุนายน - ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) ต่อมา ที่ประชุมวุฒิสภามีมติส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ ภายหลังมีเหตุการณ์ยึดอำนาจปกครองแผ่นดิน และได้มีประกาศให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง ซึ่งภายหลังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดี

๓. ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๒๕๕ (๓) และ (๔)

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๑ ชุดแรก ๑. นายเชาวน์ สายเชื้อ ๒. พลโท จุล อติเรก ๓. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ๔. นายประเสริฐ นาสกุล ๕. นายสุจินดา ขงสุนทร ๖. นายอนันต์ เกตุวงศ์ ๗. นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ	๒๗ วัน (๒๔ ตุลาคม - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐)	๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และต้องสรรหาเพิ่มเติม เนื่องจาก มีตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ ว่างลง ๑ ตำแหน่ง ตาม คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ
๘. นายโกเมน ภัทรภิรมย์	๘ วัน (๖ มีนาคม - ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๑)	๒๐ มีนาคม ๒๕๔๑
ครั้งที่ ๒ แทนนายเชาวน์ สายเชื้อ - นายสุจิต บุญบงการ	๒๒ วัน (๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ - ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓)	๒๑ มกราคม ๒๕๔๓
ครั้งที่ ๓ แทนนายชัยอนันต์ สมุทวณิช - นายอมร รักษาสัตย์ (กำหนดเวลาภายใน ๒๑ วัน)	๒๑ วัน (๑๕ กันยายน - ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓)	๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓
ครั้งที่ ๔ แทนนายโกเมน ภัทรภิรมย์ - นายศักดิ์ เตชาชาญ	๓๕ วัน (๓๐ มีนาคม - ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔)	๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔
ครั้งที่ ๕ แทนนายประเสริฐ นาสกุล - นายจิระ บุญพจนสุนทร	๗๔ วัน (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ - ๒๘ มกราคม ๒๕๔๕)	๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๖ แทนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๔ คน ๑. นายมานิต วิทยาเต็ม ๒. นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ๓. นางสาวนีย์ อัครโรจน์ ๔. พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโซ	๑๐๖ วัน (๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
ครั้งที่ ๗ แทนนายอมร รักษาสัตย์ - นายอภัย จันทนจุลกะ	๔๗ วัน (๒๙ มีนาคม - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗)	๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๘ แทนนายสุจิต บุญบงการ - นายนพดล เฮงเจริญ	๓๗ วัน (๒๐ กันยายน - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๗)	๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๔. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๑ ชุดแรก ๑. นายปัญญา ตันตยวงศ์ ๒. นางจรรุวรรณ เมณฑกา ๓. นางจิระพรรณ นิรัตติย์ ๔. พลโท ฉัตรชัย อุเทนสุด ๕. นายชัยเชต สุนทรพิพิธ ๖. คุณหญิงนงเยาว์ ชัยเสรี ๗. นายปรัชญา สุตะบุตร ๘. นายปัญญา สติจิต ๙. นางสุลิมาศ สุทธิสัมพันธ์	๒๑ วัน (๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ - ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓)	๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ และเนื่องจากมีผู้ได้รับเลือก ไม่ครบจำนวนจึงต้องมีการ สรรหาใหม่อีก ๑ ตำแหน่ง

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
๑๐. นางรวีพร คูหิรัญ	๑๓ วัน (๑๘ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๔๓) ๔ วัน (๑๗ มีนาคม - ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓)	เลือกไม่ได้เนื่องจากไม่มีผู้ได้รับคะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจึงต้องสรรหาใหม่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓
ครั้งที่ ๒ แทนนางจรรุวรรณ เมณฑกา - นายณรงค์ ศรีพิมล	๗๓ วัน (๒ กรกฎาคม - ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕)	๔ ตุลาคม ๒๕๔๕
ครั้งที่ ๓ แทนกรรมการ ๙ คน : ๑. นางรวีพร คูหิรัญ ๒. นางศศิพัฒน์ เสวตวัฒนา ๓. นายเกรียงศักดิ์ วัฒนวรังกูร ๔. นายชาญยุทธ ปทุมรักษ์ ๕. พลเอก ยอดชาย เทพยสุวรรณ	๑๙๕ วัน (๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ - ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗)	๒ มีนาคม ๒๕๔๗ และเนื่องจากมีผู้ได้รับเลือกไม่ครบจำนวนจึงต้องมีการสรรหาใหม่อีก ๔ ตำแหน่ง
๖. นายบุญรอด โบว์เสวีวงศ์ ๗. พลโท สมชาย วิรุฬหผล ๘. นายสำราญ ภูอนันตานนท์ ๙. นายสิทธิพันธ์ ศรีเพ็ญ	๔๕ วัน (๑๐ สิงหาคม - ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗)	๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗

๕. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งแรก - นายพิเชต สุนทรพิพิธ	๒๗ วัน (๑๕ มกราคม - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓)	๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๒ (เพิ่มเติม) - นายพลททรัพย์ ปิยะอนันต์	๒๐๐ วัน (๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ - ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕)	๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕
ครั้งที่ ๓ แทนนายพิเชต สุนทรพิพิธ - พลเอก อีรเดช มีเพียร	๑๐๘ วัน (๓ มิถุนายน - ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖)	๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖
ครั้งที่ ๔ (เพิ่มเติม) - นายปราโมทย์ โชติมงคล	๑๖๒ วัน (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ - ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘)	๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๘

๖. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งแรก ๑. นายเสน่ห์ จามริก ๒. นายจรัล ดิษฐาอภิชัย ๓. คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร ๔. นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง ๕. นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ๖. นายวสันต์ พานิช ๗. นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิน ๘. คุณหญิงอัมพร มีสุข ๙. นางสาวอาภร วงษ์สังข์	๒๑ วัน (๑๕ กันยายน - ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓)	๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ และเนื่องจากมีผู้ได้รับเลือกไม่ครบจำนวนจึงต้องมีการสรรหาใหม่อีก ๒ ตำแหน่ง
๑๐. นายสุทิน นพเกต ๑๑. นางสุนี ไชยรส	๑๔ วัน (๑๑ พฤษภาคม - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔)	๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

๗. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

รายชื่อผู้ได้รับเลือก	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาเลือก
ครั้งที่ ๑ - นางจรรุวรรณ เมณฑกา	๗๘ วัน (๒๔ สิงหาคม - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔)	๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔
ครั้งที่ ๒ แทนคุณหญิงจรรุวรรณ เมณฑกา - นายวิสุทธิ์ มนตรีวัต	๑๓๑ วัน (๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ - ๑๑ เมษายน ๒๕๔๘)	๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เนื่องจากมีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสถานภาพในการเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของคุณหญิงจรรุวรรณฯ หลังจากประธานวุฒิสภาได้นำรายชื่อ นายวิสุทธิ์ฯ ขึ้นกราบบังคมทูลโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายวิสุทธิ์ฯ ได้แสดงเจตนาขอถอนตัว คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีมติให้สรรหาผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินใหม่ ต่อมาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า คุณหญิงจรรุวรรณฯ ยังเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ และให้ยุติการดำเนินการสรรหา

๘. เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

รายชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อ	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ
ครั้งแรก - นายกล้าณรงค์ จันทิก	๒๕ วัน (๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ - ๑๗ มกราคม ๒๕๔๓)	๒๘ มกราคม ๒๕๔๓

รายชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อ	รวมระยะเวลาที่ดำเนินการ	วันที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ
ครั้งที่ ๒ แทนนายกلائรรงค์ จันทิก - นายศราวุธ เมนะเสวด	๒๙ วัน (๒๖ เมษายน - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗)	๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประมวลรัษฎากร

